

Hallo daar!

Ik ben het, Francine Decadt,
een bekende leperse archeologe.
Kijk maar eens goed wat ik hier
allemaal heb opgegraven!
't Is geen kattenpis, hoor!

Graven in de stad... da's archeo-logisch!

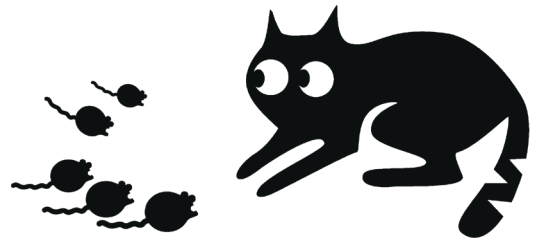
In de klas

Graven in het verleden

Je kunt op verschillende manieren te weten komen hoe men vroeger leefde:

1. Vertellen

Verhalen worden vaak doorverteld. Natuurlijk mag je niet alle vertelsels zomaar geloven. Door de eeuwen heen veranderen de vertellers het verhaal zoals ze dat zelf willen. Je moet ook opletten of de persoon die vertelt wel een betrouwbare bron is. Misschien is die persoon niet van alles op de hoogte, of heeft hij/zij een voorliefde of afkeer van het onderwerp!

2. Opschrijven

Door het lezen van brieven, dagboeken, tekeningen... kunnen we ons voorstellen hoe de mensen vroeger leefden. Ook hier moeten we natuurlijk nagaan of de persoon die vertelt de juiste info geeft. Dit is best moeilijk!

3. Opgraven

Archeologen zoeken naar vondsten in de grond: voorwerpen, gebouwen of zelfs afval dat eeuwen geleden achtergelaten werd. Het raakte bedolven onder een laag aarde en archeologen graven het vandaag weer op.

Wat een rare vraag is me dat?

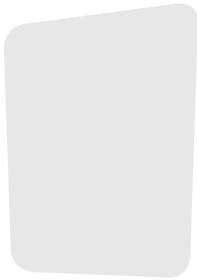
- A) De archeoloog? of
- B) De archeoloog sprak de waarheid?

Archeoloog

Een archeoloog gaat op zoek naar prachtige oude voorwerpen. Deze vondsten zijn zo oud, dat hij er onder de grond naar op zoek moet. Daar vind je soms nog sporen van mensen die er honderden jaren geleden leefden.

Kwisvraag 1: Welke mensen leefden langst geleden?

Knip de vrouwen op de laatste pagina uit. Kleef ze hier onder in de juiste volgorde!

10 000 jaar geleden

1000 jaar geleden

100 jaar geleden

10 jaar geleden

Verschillende lagen

Op éénzelfde plaats woonden soms verschillende mensen. Nieuwe bewoners maken vaak nieuwe gebouwen, op de ruïnes van vroeger. Als je graaft, kun je dus sporen ontdekken uit verschillende tijden. Hoe dieper je graaft, hoe ouder de sporen. Op sommige plaatsen, waar al heel lang mensen wonen, kunnen tientallen bewoningslagen gevonden worden.

LAAG 1: niet zo lang geleden

LAAG 2: langer geleden

LAAG 3: lang geleden

LAAG 4: héééél lang geleden

Als archeoloog moet je dus heel voorzichtig graven, zodat je niet per ongeluk sporen wist!

Laag 1 ligt hoog, laag 2 lager, laag 3 laagst en laag 4 minst hoog, snap je ?

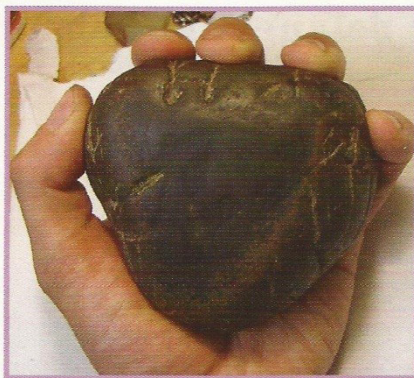
Oude schatten

Het is niet zo makkelijk om ons correct voor te stellen hoe gewone mensen vroeger leefden. Archeologen zoeken daarom naar dagelijkse voorwerpen, zoals werktuigen, spullen om te werken of eten te maken.

Een bewerkte steen lijkt op het eerste zicht niet zo bijzonder, maar archeologen zijn zo opgeleid dat ze er veel informatie kunnen uit halen. Zo kan de rand van een steen al heel veel vertellen.

- Een werktuig om vlees te snijden.
- Kon je er iets mee opgraven?
- Is het een schraper om dierenhuiden te bewerken?
- Misschien wel een werktuig waarmee je een ander werktuig kon maken?

Schrijf de juiste naam bij de foto : EEN MES, EEN VUISTBIJL, EEN PIJLPUNT

Aan het werk!

1. Het terrein waar de archeologen zullen graven, wordt eerst met touw in gelijke vierkanten opgedeeld. Dan wordt er heel voorzichtig, vierkant per vierkant, opgegraven.

2. De archeoloog gebruikt eerst een houweel en een schop. Als hij/zij op iets hard stoot, werkt hij/zij verder met een klein truweel en een borsteltje.

Kwisvraag 2: Welke materialen gebruikt een archeoloog?
Omcirkel de werktuigen die een archeoloog volgens jou gebruikt:

3. De aarde die archeologen opgraven, wordt daarna met veel aandacht gezeefd. Zelfs wat eerst gewoon een brokje aarde lijkt, kan nog een bijzondere schat bevatten!

Maak kennis met Helena, die bij een archeologiedag voor kinderen een uniek Romeins beeldje vond:
www.ketnet.be/karrewiet/2-mei-2016-helena-doet-topvondst

4. Na de opgravingen wordt alles nauwkeurig opgeschreven. Op de computer bewaart men van elke vondst een foto en alle info over het voorwerp.

leper in de middeleeuwen

De stad leper is al meer dan duizend jaar oud. Als archeologen in leper graven, vinden ze dus voorwerpen van heel lang geleden. Reuze interessant natuurlijk. We hebben geen afbeelding van hoe leper er in het prille begin uitzag. We moeten dus onze verbeelding gebruiken! Wel weten we dat er twee mini-dorpjes ontstonden langs een rivier.

Kwisvraag 3: De twee mini-dorpjes ontstaan bij een rivier. Ken jij de naam van de leperse rivier?

Later worden deze twee delen één stad: leper. Vorig jaar gingen archeologen op onderzoek in het centrum van de stad. Ze mochten graven op een plaats waar de eerste leperlingen al woonden.

De eerste afbeeldingen die we van leper hebben zijn heel oude stadskarten. Vanaf de jaren 1300 is leper al een prachtige stad. Op de kaarten van toen herken je al de Lakenhallen.

Kwisvraag 4: Welke middeleeuwse kaart toont de stad leper?

Graven rond de Sint-Niklaaskerk

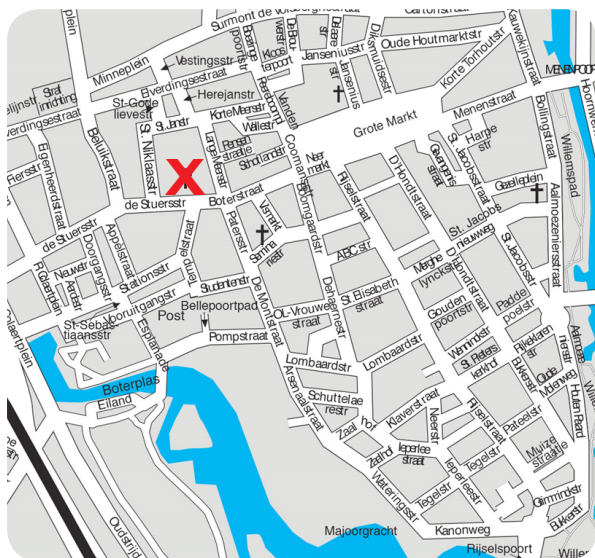
In 2018 graaft men rond de Sint-Niklaaskerk. Archeologen vinden sporen van de kerk die lang geleden op die plaats stond, en het kerkhof er rond. Maar ze mogen nog wat ruimer opgraven: ze ontdekken ook sporen van straten, een gracht en huizen die er al in de middeleeuwen waren!

Ieper heeft meerdere kerken. De Sint-Niklaaskerk is die in de Stuersstraat, de straat tussen de markt en het station.

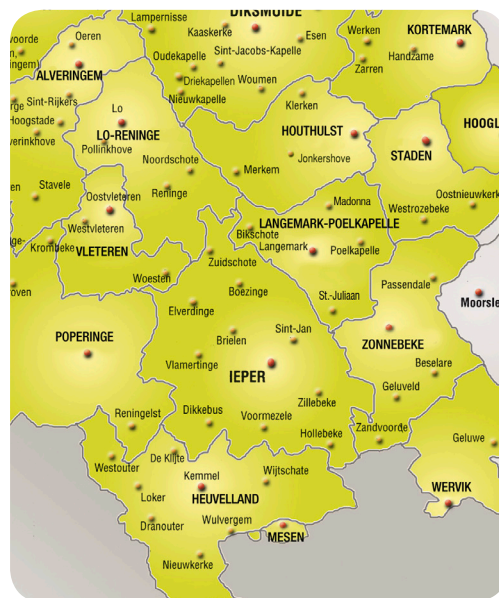
Kwisvraag 5: Ligt jouw school ver van de Sint-Niklaaskerk?

De **X** op deze kaart toont je waar de Sint-Niklaaskerk ligt. Kun je op de kaart aanduiden waar jouw school ligt?

Op deze kaart ?

Of op deze kaart ?

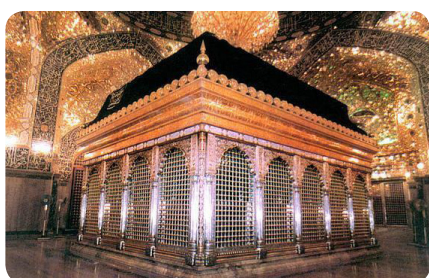
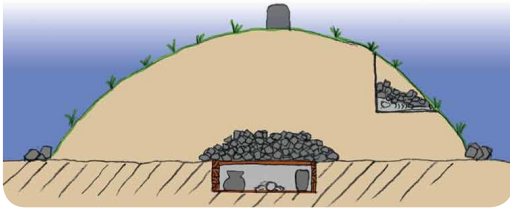
In de tentoonstelling
‘Graven in de stad’
in het Yper Museum
zal je ontdekken wat
de archeologen
er allemaal vonden!

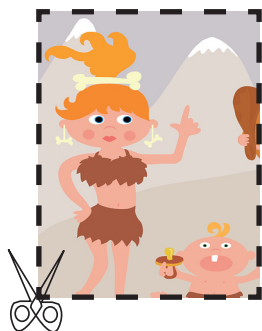
De archeologen gingen ook graven op de plaats waar vroeger een kerkhof was. Misschien vind je dit wat vreemd... Toch is ook dit een manier om veel te weten te komen over hoe mensen vroeger leefden.

Mensen uit verschillende landen hebben andere manieren om iemand te begraven. Maar ook de koning wordt op een andere manier begraven dan de gewone man in de straat.

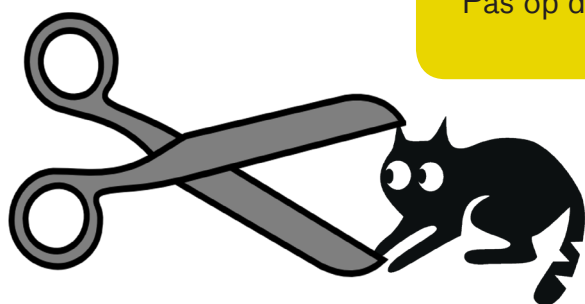
Kwisvraag 6: Kun je het grafmonument verbinden met de juiste persoon?

De geknipte vrouwen:

Pas op dat je niet in mijn staart knipt!

In de tentoonstelling

Hé hallo, daar zijn jullie weer!
Leuk! Ontdek met deze
vraagjes alles over de
opgravingen in leper!
Veel succes!

Inkomhal

Van het vroege leper hebben we enkel een stadsplan. Hoe de twee vroegste mini-dorpjes er in 1100 uitzagen, kunnen we ons dus enkel in gedachten voorstellen. Laat je verbeelding even de vrije loop. Schets het prille begin van leper! Mail je tekening naar ypermuseum@ieper.be of naar onze facebookpagina of instagram account. De mooiste schetsen krijgen een ere-plaats op onze website!

Goliathzaal

Bij 'Welkom' zie je vier skylines. Een skyline is de schaduw van een stad, van een eindje verderop gezien. leper heeft met z'n vijf hoge torens een herkenbare skyline. Ben jij een skyline-kenner?

Kijk bij 'Welkom' goed naar het schilderij van leper. Teken jij de skyline van leper na?

Kerk

Van Romaans naar Gotisch

Archeologen zijn gaan graven naar de Sint-Niklaaskerk uit de jaren 1200. Op deze oude kaarten kunnen we even piepen hoe de stad er lang geleden uitzag!

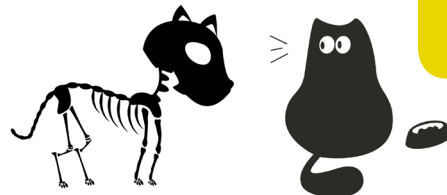
Waarom kunnen we geen foto uit 1500 tonen?

Op de kaart kun je de oude Latijnse naam van Ieper vinden. Schrijf 'm hier onder in heel plechtige letters neer:

Kerkhof

Wanneer een archeoloog een skelet ontdekt, is dat natuurlijk even schrikken. Toch is deze informatie heel nuttig. Waarover kunnen de beenderen van het skelet ons iets vertellen? Omcirkel het juiste antwoord.

1. over ziektes van vroeger
2. over het favoriete eten van een middeleeuwer
3. over het beroep van de gevonden persoon

Ik denk dat
jouw dieet
té streng was!

Insignes

Bij de opgravingen zijn insignes gevonden. Dit zijn leuke speldjes die je in de middeleeuwen op je kleren droeg.

Op welk insigne herken je Sinterklaas?

Teken het hier:

Op welk insigne zie je de heilige Laurentius?

Hij is vermoord op een barbecuerooster.
Als het verhaal echt gebeurd is tenminste...

Wat denk jij?

Dit insigne toont een grappig mannetje. Het is een pelgrim. Dat is iemand die te voet op reis ging naar een verre stad. Soms uit vrije wil, soms als straf omdat hij iets mispeuterd had.

Naar welke stad zou de pelgrim te voet het langst onderweg zijn?

Brussel

Londen

New York

Madrid

Rome

Parijs

Stenen van de kerk

Wanneer een gebouw heel oud is, vindt de archeoloog soms maar een stuk terug. We spreken dan van een ruïne.

**Kun jij op de sokkel de zuil tekenen die verdwenen is?
Gebruik je verbeelding !**

Bewoning

Situering

Vul aan: in de 13e eeuw woonden er mensen in leper.
Is dat meer of minder dan vandaag? Omcirkel.

MEER MINDER

Sporen van bewoners

De archeologen vonden schedels van dieren...

Hé speurneus! Kun jij ontdekken welke huisdieren er vroeger al waren ?

1. Kat
2. Schaaap
3. Wandelende tak

Inisignes

Er zijn nog meer van die leuke speldjes gevonden. Er zijn bijzondere figuurtjes bij. Heb je al eens gehoord van een centaur? Zoek zijn insigne.

Vul aan: bovenaan is hij een man, onderaan een

Keramiek

Hier zie je de kruiken die archeokat Francine opgegraven heeft.

TIP: Hoeveel oren hebben de kruiken?

Abdij

Gebouw

Om te tonen hoe hoog of lang een stuk muur in de opgraving is, laat de archeoloog zijn meetstok op de foto's liggen. Vind jij in de tentoonstelling welke kleuren de meetstok heeft?

Kleur de stok hier onder in!

Orde van de benedictijnen

In de tentoonstelling leer je abt Bernard kennen. Deze zomer houdt het Yper Museum een wedstrijd om **de lepel** van abt Bernard terug te vinden. Speel je graag mee? Op 6 oktober kun je de hoofdprijs winnen! Bekijk de filmpjes voor meer info.

Sint-Niklaas

Een man met een mijter en een staf kennen jullie vast wel. Op 11 november brengt Sint-Maarten in leper geschenkjes. Maar pas op, in leper is niets wat het lijkt!

Wie is de man die op dit beeld te zien is?

Archeoloog

Wat doet een archeoloog ?

Hier zie je een leuk digitaal spel. Kun jij de juiste voorwerpen met elkaar verbinden?

Wat wil jij bewaren?

Als je één voorwerp uit jouw huis, slaapkamer of tuin mag bewaren voor altijd. Wat zou dat dan zijn?

Schrijf je antwoord op een kaartje en prik het op de muur!

Hé! Goed gewerkt!
Hopelijk voel je je nu een echte archeoloog.
Kom zeker nog eens terug
voor een bezoekje aan het Yper Museum.

Bronnen:

- Bundel archeologie klasCement, Pascal Penta
- Tentoonstelling Graven in de stad 2019, Yper Museum